

TEMA 6

Economia internacional. La Unió Europea

ÍNDEX

- 6.1 El comerç internacional
  - 6.1.1 Teories explicatives
  - 6.1.2 Proteccionisme *versus* lliure canvi
  - 6.1.3 La realitat del comerç internacional
- 6.2 Cooperació i integració internacional
  - 6.2.1 La cooperació internacional
  - 6.2.2 La integració regional
- 6.3 La Unió Europea
  - 6.3.1 Les institucions europees
  - 6.3.2 Les polítiques comunes i els fons europeus
  - 6.3.3 El pressupost de la UE
  - 6.3.4 La Unió Monetària i l'euro

6.1. El comerç internacional

[tornar a l'índex](#)

La justificació de l'existència d'intercanvis internacionals radica en que els països disposen de recursos i capacitats tecnològiques molt diferents degut a gran varietat de motius, entre d'altres:

- ▶ condicionants geogràfics i climàtics
- ▶ condicionants de tipus tecnològic
- ▶ quantitat disponible de mà d'obra, de capital i de recursos naturals

Aquests factors afavoreixen **l'especialització**: els països s'especialitzen en la producció del béns i serveis pels quals estan millor dotats de manera que ho poden fer a un cost més baix.

L'especialització genera **excedents** que es poden intercanviar amb els excedents d'altres països.

6.1.1. Teories explicatives

[tornar a l'índex](#)

Des del començament de la ciència econòmica s'han elaborat teories explicatives del comerç internacional. Ja a finals del segle XVIII, **Adam Smith** va explicar l'existència del comerç internacional en virtut del que anomenava **"l'avantatge absolut"**:

L'avantatge absolut implica que un país només comerciarà amb un altre si aquest li pot subministrar mercaderies a preus més baixos que els existents a dins del país.

A principis del segle XIX, **David Ricardo** corregia a Smith amb la seva **"teoria de l'avantatge comparatiu"**, segons la qual, l'existència de diferents costos relatius de produir béns en diferents països és raó suficient perquè cada país s'especialitzi en la producció d'aquells que resultin relativament més barats.

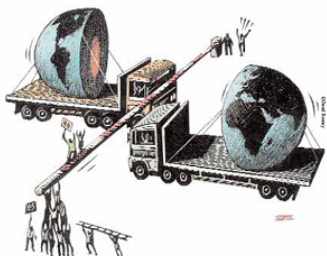
L'avantatge relatiu implica que a un país li pot compensar comprar alguna mercaderia a un altre país, encara que sigui més cara que en aquest, degut a que la producció nacional tingui un cost d'oportunitat més alt que el de l'altre país.

En l'actualitat, les teories explicatives del comerç internacional es basen en el **desenvolupament tecnològic** que permet que augmenti sense parar l'escala de producció de les grans empreses i que es pugui produir cada vegada en més llocs, cosa que abarateix el transport i els costos de producció en general.

Tot això explica que la majoria dels països estiguin involucrats en el comerç internacional tant en l'àmbit regional o de proximitat, com a escala mundial.

De vegades, el comerç internacional pot perjudicar els interessos d'alguns països: si a un país li resulta més barat comprar un producte a l'estranger que produir-lo, la producció nacional d'aquest bé pot desaparèixer. Però hi ha alguns béns que un país no es pot permetre de no tenir si no vol caure en una dependència de l'exterior que podria ser contraproductent pels interessos nacionals.

En aquests casos, els governs intervenen en els mercats limitant l'entrada de productes estrangers per tal de protegir la indústria pròpia. Aquests tipus d'actuacions es coneix com **proteccionisme**.

Els defensors del proteccionisme assenyalen els següents arguments a favor:

- ▶ fomentar la **industrialització i la creació d'ocupació nacional**, substituint importacions per productes nacionals.
- ▶ **protegir una indústria que es considera estratègica** per a la seguretat nacional, com per exemple la relacionada amb la defensa nacional
- ▶ fer possible el **desenvolupament d'indústries naixents** (noves) que no poden competir amb les d'altres països que s'hagin desenvolupat abans.
- ▶ la **recaptació de diners mitjançant la fixació d'impostos** a les importacions és una important font d'ingressos per als governs.

Mesures proteccionistes

Aranzels	són impostos amb que el govern grava els productes importats de l'estranger per a elevar el preu de venda en el mercat interior i dificultar la competència amb els productes nacionals	
Contingents o quotes d'importació	es tracta de limitacions a les quantitats que es poden importar en un any de determinats productes estrangers, sigui quin sigui el seu preu	
Subvencions i ajudes a indústries nacionals	d'aquesta manera s'intenta abaratir artificialment els productes nacionals subvencionats perquè puguin competir amb els que vénen de fora	
Establiment de barreres no aranzelaries	es tracta d'obstacles més subtils, com procediments duaners costosos, normes administratives, sanitàries i mediambientals molt rígides pels productes estrangers....	

Una de les polèmiques més prolongades en l'anàlisi econòmica és la que confronta el proteccionisme amb la doctrina contrària, **el lliure canvi o lliure comerç**, que propugna la desaparició de tot tipus d'obstacles al comerç internacional.

Els partidaris del lliure comerç assenyalen com a principals avantatges:

- ▶ permet un **ús més eficient dels recursos productius disponibles**, ja que s'utilitzen en la producció d'allò pel qual el país està millor dotat. Com a conseqüència es produeix un increment de la producció nacional, de la renda, ocupació...
- ▶ **incrementa la competència entre empreses**, ja que les empreses nacionals competeixen entre elles i amb les empreses estrangeres. La competència sol beneficiar els consumidors i es reflecteix en una disminució de preus, augment de la qualitat...
- ▶ augmenta la **quantitat i varietat de productes disponibles**, ja que l'oferta és la producció del país i la producció de la resta del món.
- ▶ **afavoreix l'aparició d'economies d'escala**. L'expansió dels mercats a nivell internacional permet la producció en grans quantitats, reduint els costos per unitat i generant economies d'escala.

6.1.3. La realitat del comerç internacional

[tornar a l'índex](#)

Com acostuma a passar sovint, la polèmica entre proteccionisme i lliure canvi es resol més en funció del poder de les nacions que en funció de criteris purament científics. Així, el que passa en l'actualitat és que el comerç internacional es regula en teoria amb regles lliurecanvistes però en la pràctica amb fortes polítiques proteccionistes per part, precisament, dels països més poderosos.

Els **països rics imposen als altres l'obligació de renunciar a protegir les seves economies**, mentre que ells **sí que mantenen aranzels als productes estrangers i subvencionen els seus propis productes**.

Això explica que països que tradicionalment destaquen per la seva producció agrícola de qualitat i baix preu (com el cas d'Amèrica Llatina) ara siguin importadors d'aquests mateixos productes que venen els europeus o els nord-americans.

Les conseqüències d'aquesta manera tan injusta d'actuar són ben clares i indiscutibles: El 1980, els Estats Units, el Japó i la Unió Europea representaven el 55 % del comerç mundial, mentre que en l'actualitat ja **suposen el 80 %**, de manera que, progressivament, es van quedant amb tots els mercats.

En definitiva, en l'actualitat la polèmica entre lliure canvi i proteccionisme s'ha desplaçat cap als arguments a favor o en contra de la **"globalització"**: el desenvolupament tecnològic de la nostra època i els avenços en el transport i les comunicacions permeten produir cada vegada més i vendre en molts més mercats. Això hauria de permetre que totes les nacions es beneficiessin del comerç internacional, però per a un gran nombre de països del món, precisament els més pobres, el requisit del desenvolupament tecnològic esdevé en un problema insuperable.

6.2. Cooperació i integració internacional

[tornar a l'índex](#)

L'increment de les relacions econòmiques internacionals que s'ha experimentat en els últims decennis ha anat acompanyada de dos processos paral·lels: **la cooperació econòmica** a escala internacional i els processos d'**integració regional**.

6.2.1. La cooperació internacional

[tornar a l'índex](#)

Una de les raons que es va considerar capital pel desencadenament de la Segona Guerra Mundial va ser la falta de cooperació entre els països. En conseqüència, després de la guerra es van constituir diferents organismes internacionals amb la finalitat de fomentar l'esmentada cooperació per tal de no repetir els errors del passat. Hi havia precedents de caire polític, com la Societat de Nacions, però la novetat va ser la creació d'organismes internacionals específicament econòmics, justament pel convenciment que l'altre factor desencadenant de la guerra havia estat la gran crisi econòmica dels anys 30.

En definitiva, es van crear dos tipus d'organismes de cooperació internacional, uns de caire polític i altres de tipus econòmic.

Cooperació internacional després de la 2ª Guerra Mundial

Política	Organització de les Nacions Unides (ONU)
Econòmica	Acord General sobre Aranzels Duaners i Comerç (GATT) Organització Mundial del Comerç (OMC) Fons Monetari Internacional (FMI) i Banc Mundial (BM) Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE)

▶ **L'ONU (Organització de les Nacions Unides):** creada el 1945, la seva finalitat excedeix dels temes de cooperació econòmica i s'extèn a la cooperació social, cultural i humanitària entre països. La majoria dels països del món formen part de l'ONU. Entre la multitud d'organismes que la integren podem citar:

- **la UNCTAD** (United Nations Conference on Trade and Development) o Conferència de les Nacions Unides sobre el Comerç i el Desenvolupament: creada el 1964 per aconseguir relacions comercials que estiguin d'acord amb la cooperació econòmica internacional entre països desenvolupats i països subdesenvolupats. Precisament en una de les reunions de la UNCTAD és on es va decidir que els països rics traspasessin anualment el 0,7 % del seu PIB als països en vies de desenvolupament.
- **la FAO** (Organització de les Nacions Unides per a l'agricultura i l'alimentació), l'objectiu de la qual és millorar l'alimentació de la població perfeccionant la producció i distribució dels recursos agropecuaris.
- **l'OIT** (Organització Internacional del Treball), oficina de l'ONU especialitzada en la millora de les qüestions laborals a nivell mundial.

▶ **L'Acord General sobre Aranzels Duaners i Comerç (GATT, General Agreement on Tariffs and Trade):** Signat a Ginebra en 1947, durant molts anys va ser l'organització encarregada de vetllar per uns aranzels reduïts i evitar la creació de barreres comercials. El funcionament es basa en la **clàusula de nació més afavorida** que estableix que qualsevol reducció aranzelària entre alguns dels països membres del GATT, s'ha d'extendre a tota la resta de membres. L'última reunió del GATT va ser la ronda d'Uruguai, finalitzada el 1995. En aquestes reunions es va acordar la pràctica desaparició del GATT i la seva substitució per l'OMC.

▶ **L'OMC (Organització Mundial del Comerç):** nascuda el 1995 a partir del GATT amb l'objectiu de convertir-se en la referència del comerç internacional. A diferència del GATT, no és només un acord, sinó una organització que disposa de mitjans i instruments per fer efectives les mesures que adopta.

En principi, **tots els països que la integren tenen els mateixos drets**, però en la realitat, resulta que **les nacions més riques** (i les multinacionals que influeixen en els seus governs) tenen molta més capacitat per **imposar les seves polítiques i defensar els seus interessos**.

Malgrat això, cal dir que la creació de l'OMC va ser un pas decisiu per organitzar molt millor el comerç mundial, encara que el seu funcionament hagi de millorar en molts aspectes.

▶ **El Fons Monetari Internacional (FMI) i el Banc Mundial (BM):** nascuts de la conferència de Bretton Woods en 1944 per regularitzar i estabilitzar les relacions monetàries internacionals el primer, i per concedir crèdits a llarg termini i a baix interès a països necessitats el segon.

Les actuacions d'aquests organismes han estat molt criticades pels moviments antiglobalització i pels economistes i polítics que denuncien les injustes condicions actuals del comerç internacional.

Se'ls acusa de prendre decisions que **afavoreixen els països rics** i de ser, de facto, els instruments d'aplicació de les polítiques neoliberals en tot el món.

▶ **L'OCDE (Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic):** creada el 1961 i integrada pels 30 països industrialitzats més rics del món (la majoria dels països d'Europa Occidental, Canadà, Estats Units, Japó, Austràlia i Nova Zelanda) Els seus objectius són **harmonitzar les polítiques econòmiques dels estats membres**, intercanviar informació i fer estudis sobre la situació econòmica i ajudar, tant als països membres com als que no ho són, a desenvolupar-se.

Paral·lelament al desenvolupament de la cooperació internacional, en els últims 50 anys s'ha intensificat la tendència a la integració econòmica de grups de països a totes les parts del món.

La integració econòmica és el procés d'unió de mercats que tenen com a objectiu la formació d'espais econòmics supranacionals més competitius i eficients que els d'origen.

Aquesta integració s'ha anat produint amb diferents graus, ja que els interessos que poden buscar les nacions són molt diferents. **De menor a major grau d'integració, les estructures adoptades són:**

▶ **Acords preferencials:** és la forma d'integració més bàsica: dos o més països acorden reduir els aranzels entre ells.

▶ **Zona de lliure comerç:** desapareixen els aranzels entre els països membres, però cada país conserva els seus propis aranzels respecte a tercers països. Un exemple d'aquesta integració econòmica és la Associació Nord-americana de Lliure Comerç (NAFTA, Nord American Free Trade Association) entre Mèxic, Estats Units i Canadà.

▶ **Unió duanera:** és una zona de lliure comerç on els membres adopten un aranzel comú respecte de les importacions procedents de tercers països.

MERCOSUR

Un exemple el constitueix el MERCOSUR, format per l'Argentina, Brasil, Paraguai i Uruguai

▶ **Mercat comú:** és una unió duanera on existeix, a més, lliure circulació dels factors de producció. En un mercat comú circulen lliurement mercaderies, treballadors i capitals. Hi ha algunes polítiques comunes, el que implica un cert grau de **cessió de sobeïania** dels països membres respecte de les institucions comunitàries.

▶ **Unió econòmica:** és un mercat comú on també són comunes la moneda i les polítiques econòmiques i monetàries. La cessió de sobeïania és encara més gran i constitueixen l'avantsala d'integració en altres àmbits i fins i tot de la unió política.

La Unió Europea és l'única unió econòmica que existeix al món.

6.3. La Unió Europea

[tornar a l'índex](#)

La Unió Europea és l'exemple més important dels processos d'integració regional que s'han donat a terme en els últims decennis.

El 1957, els sis països fundadors (Alemanya, Bèlgica, França, Holanda, Itàlia i Luxemburg) van firmar el Tractat de Roma i van crear el que llavors es va anomenar la Comunitat Econòmica Europea (CEE)

Països signants del Tractat de Roma, el 1957

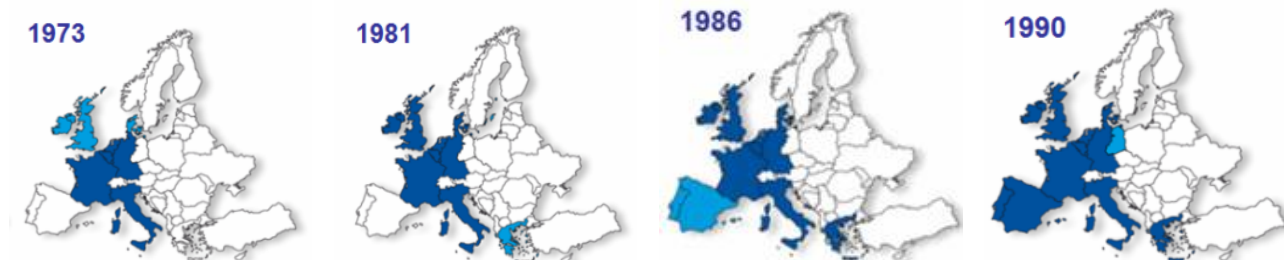

El tractat de Roma pretenia aconseguir en el futur tres objectius:

- crear un mercat comú europeu
- establir polítiques econòmiques comunes
- arribar a polítiques exteriors i de seguretat comunes

Tanmateix, la creació del mercat comú es va anar retardant a conseqüència de les successives ampliacions de països socis i d'altres esdeveniments internacionals.

Així, el Regne Unit, Irlanda i Dinamarca s'hi incorporaven el 1973, Grècia el 1981, Portugal i Espanya el 1986 i la República Democràtica Alemanya (tras la reunificació alemanya) el 1990.

Abans de 1986, la situació distava molt de ser un mercat comú i no es podia parlar de desaparició de fronteres o de barreres aranzelàries.

Un nou impuls integrador es va aconseguir amb dos acords fonamentals: l'Acta Única Europea (1986) i el Tractat de Maastricht (1992)

- A l'Acta Única Europea es va acordar suprimir els obstacles de tot tipus que poguessin frenar la lliure circulació de persones, mercaderies i capitals entre els països membres. L'objectiu es va aconseguir quan l'1 de gener de 1993 neixia el desitjat Mercat Únic Europeu.
- El Tractat de Maastricht ha suposat el pas més important a favor de la integració europea. En ell es va acordar la creació de la Unió Europea (que va substituir la CEE), es van establir diverses polítiques comunes (d'exterior, justícia i seguretat) i es va proposar la creació de la Unió Econòmica i Monetària que culminaria amb la introducció de l'Euro com a moneda única de tots els països que la van acceptar.

El 1995, Suècia, Àustria i Finlàndia s'incorporen a la Unió, i dos nous tractats desenvolupen el procés d'integració: el Tractat d'Amsterdam (1997) i el Tractat de Niça (2001)

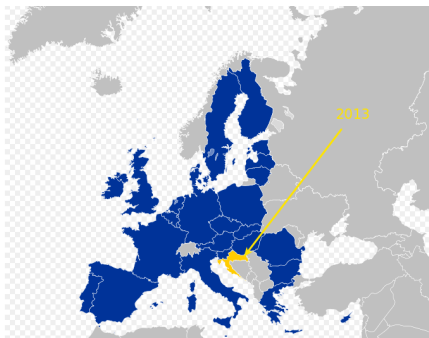

- Al Tractat d'Amsterdam es van acordar importants reformes institucionals i es van plantejar noves polítiques comunitàries en aspectes com el medi ambient, la defensa del consumidor, l'ocupació i les polítiques socials.
- La principal novetat del Tractat de Niça va ser la d'abordar el repartiment de poder a la vista de les entrades de nous països membres de la UE.

Efectivament, el 2004 es produeix l'ampliació més nombrosa amb la incorporació de 10 països, Pòlonia, República Txeca, Eslovàquia, Hongria, Lituània, Letònia, Estònia, Eslovènia, Xipre i Malta

El 2007 es produeix la incorporació a la UE de Romania i Bulgària.

La última ampliació de moment és la incorporació de Croàcia el 2013.

I encara hi ha països, com Islàndia, Turquia, Macedònia, Sèrbia i altres en llista d'espera.

En l'actualitat, la UE es troba immersa en el difícil procés d'aprovació d'una **Constitució Europea.**

A més, l'any 2016 es va celebrar un referèndum al Regne Unit sobre la permanència a la UE que va tenir un resultat favorable a la sortida de la UE (l'anomenat Brexit). Finalment, el 29 de març de 2017 el parlament britànic va aprovar la sortida i el Regne Unit va comunicar al president del Consell de la UE la seva intenció d'abandonar-la, tal com estableix l'article 50 del Tractat de la UE. Aquesta comunicació va donar inici al procés de sortida, que com estableix el Tractat, tindrà una duració inicial de 2 anys, encara que és previsible que les negociacions s'allarguin per sobre d'aquests terminis, sempre que la pròrroga sigui aprovada per acord dels estats membres.

Cronologia de la UE

1957	Tractat de Roma	Països signants: Alemanya, Bèlgica, França, Holanda, Itàlia i Luxemburg
1973		1a ampliació: Regne Unit, Irlanda i Dinamarca
1981		2a ampliació: Grècia
1986	Acta Única Europea	3a ampliació: Portugal i Espanya
1990		Modificació: Entrada de l'ex República Democràtica Alemanya amb la reunificació alemanya
1992	Tractat de Maastricht	
1995		4a ampliació: Àustria, Finlàndia i Suècia
1997	Tractat d'Amsterdam	
2001	Tractat de Niça	
2002	Entrada en vigor de l'Euro	
2004		5a ampliació: Polònia, República Txeca, Hongria, Eslovàquia, Eslovènia, Lituània, Letònia, Estònia, Xipre i Malta
2007		6a ampliació: Romania i Bulgària
2013		7a ampliació: Croàcia

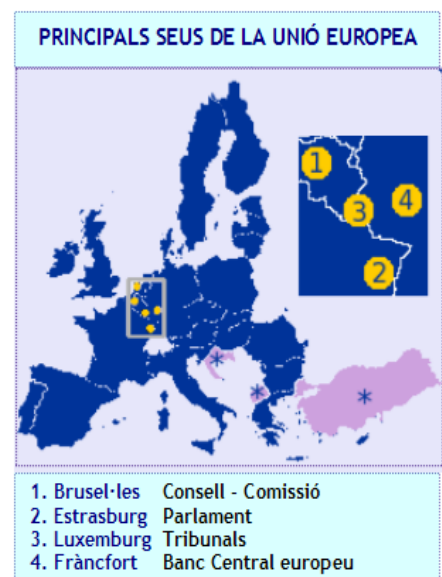
6.3.1. Les institucions europees

[tornar a l'índex](#)

Els estats membres han creat institucions comuns en les quals deleguen part de la seva sobe­rania amb la finalitat de prendre decisions democràtiques sobre afers d'interès comú. Les principals institucions que regeixen el funcionament de la UE són:

▶ **La Comissió:** Ostenta el poder executiu de la UE. La componen 28 persones (una per cada estat membre) nomenades pels governs dels països membres i té com a missió dissenyar les polítiques comunes, fer propostes de llei i presentar-les al Consell de la UE i al Parlament Europeu perquè les aprovin o no. La seu és a Brussel·les.

▶ **El Consell de la UE:** És l'òrgan decisorí més important. Comparteix amb el Parlament Europeu la responsabilitat d'aprovar les lleis que es proposin i dirigeix les decisions en qüestions de justícia, llibertat i polítiques de seguretat, defensa i exterior. Els membres del Consell són tots els ministres dels governs dels estats membres (per això es coneix comunament com a Consell de Ministres) encara que a les reunions només assisteixen els ministres responsables dels temes a debatre. El presideix rotativament cada sis mesos un dels països membres mitjançant la persona designada per aquest. Seu a Brussel·les.

▶ **El Parlament Europeu:** Els 750 membres (en l'actualitat són 754 mentre s'aplica el dispostat al respecte al Tractat de Lisboa) són elegits directament pels ciutadans de cada país cada 5 anys (determinat nombre de parlamentaris segons la població del país, amb certs mínims). Representa el poder legislatiu: aprova les lleis, controla la Comissió i aprova els pressupostos de la Unió. La seu és a Estrasburg.

EURODIPUTATS PER ESTAT MEMBRE

 Alemanya	96	 Austria	19
 França	74	 Bulgària	18
 Itàlia	73	 Finlàndia	13
 Regne Unit	73	 Dinamarca	13
 Espanya	54	 Eslovàquia	13
 Polònia	51	 Irlanda	12
 Romaniaa	33	 Lituània	12
 Països Baixos	26	 Croàcia	12
 Bèlgica	22	 Letònia	9
 República Checa	22	 Eslovènia	8
 Grècia	22	 Chipre	6
 Hongria	22	 Estònia	6
 Portugal	22	 Luxemburg	6
 Suècia	20	 Malta	6

Amb totes les consideracions, limitacions i insuficiències que es vulguin considerar, amb a prop de 500 milions d'electors potencials constitueix, després de l'Índia, el segon electorat democràtic més gran del món.

▶ **El Consell Europeu: (no confondre amb el Consell de la UE):** El Consell Europeu està compost pels Caps d'Estat i/o de Govern dels països membre, així com pel president de la Comissió Europea, que posseïx veu però no vot. Els Caps d'Estat o de Govern estan assistits pels seus ministres d'afers exteriors. També acudeixen els comissaris, que tampoc tenen dret a vot.

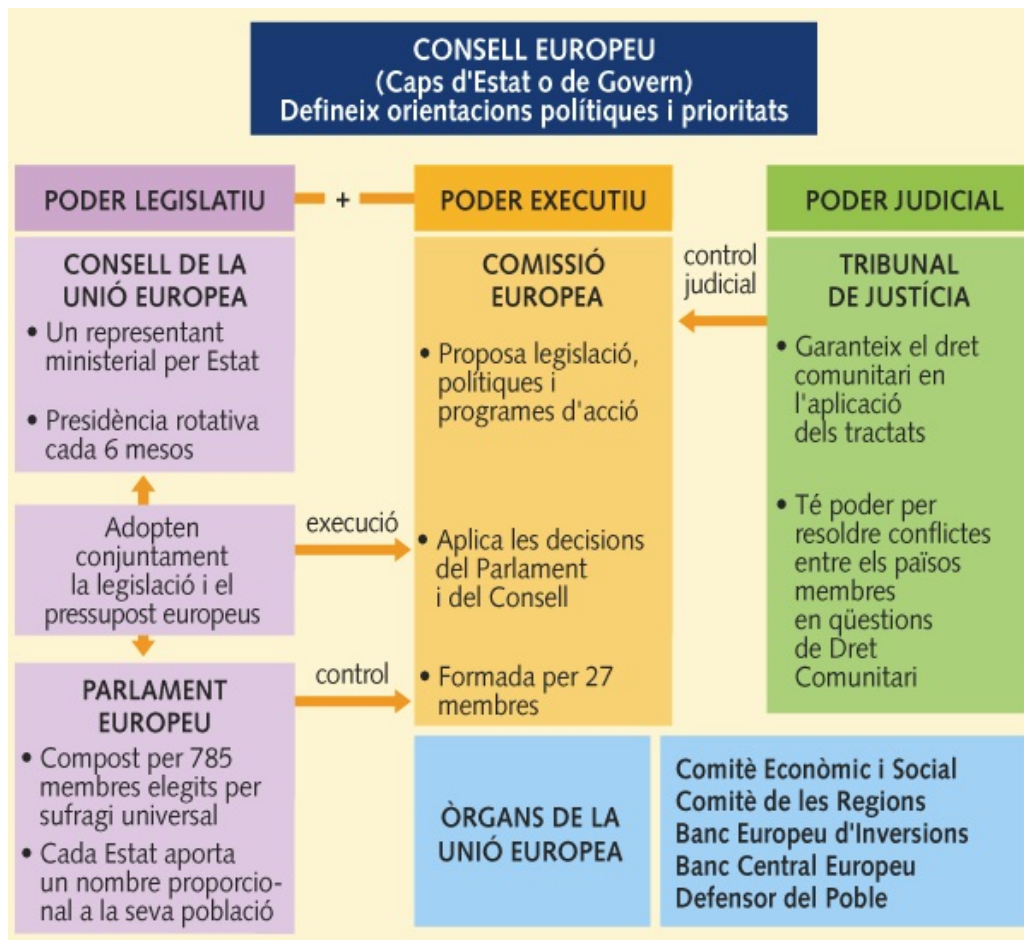
La seva funció és impulsar i definir les orientacions polítiques generals de la Unió Europea, i arbitrar o desbloquejar els temes més difícils.

No és tracta pròpiament d'una institució de la UE, sinó d'un òrgan polític. No té seu.

▶ **El Tribunal de Justícia:** Independent de les altres institucions, la seva missió és determinar si un país ha transgredit els acords establerts pels Tractats de la Unió. La seu és a Luxemburg.

▶ **El Tribunal de Comptes:** Controla la legalitat de la gestió del pressupost de la UE. La seu és a Luxemburg.

▶ Hi ha altres institucions com el **Banc Central Europeu** (BCE, amb seu a Fràncfort) encarregat de coordinar la política monetària conjunta, el **Comité Econòmic i Social Europeu** (CES) que és un òrgan consultiu de representació dels diferents agents de la vida econòmica i social (344 membres representant a empresaris, sindicats, agricultors, consumidors, etc.) en el marc institucional de la Unió Europea, **el Defensor del Poble europeu**, el **Banc Europeu d'Inversions**....

6.3.2. Les polítiques comunes i els fons europeus

[tornar a l'índex](#)

Les polítiques comunes europees són imprescindibles per aconseguir la integració socio-econòmica i per millorar la competitivitat davant de tercers països.

Per **política comuna europea** s'entén el conjunt d'accions conjuntes dutes a terme pels països de la UE en diferents àmbits, amb l'objectiu d'establir unes normes comunes, la defensa dels sectors productius i la millora de la competitivitat

La UE té establertes polítiques comunes per a multitud d'àmbits. Sense treure importància a cap d'elles, les que suposen més despesa dintre del pressupost comunitari són:

- ▶ **La PAC (Política Agrària Comuna)** té dos objectius bàsics:
  - garantir uns ingressos mínims als agricultors i ramaders europeus
  - controlar els excedents dels productes

La PAC ha estat sempre objecte de fortes controvèrsies degut als alts costos que comporta i a les fortes mesures proteccionistes (protecció aranzelària, subsidis a la producció...) que suposen un greu perjudici pels sectors agràries dels països més pobres que competeixen amb la UE.

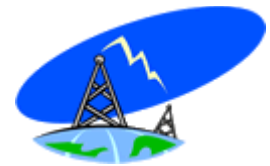
▶ **La Política Regional:** encaminada a reduir les diferències entre les diferents regions que integren els països membres mitjançant l'aplicació de fons europeus en les més endarrerides.

▶ **La Política Social:** amb l'objectiu d'estendre a tots els treballadors de la UE les millores en les condicions de vida i de treball.

▶ **La Política de Transport:** per planificar una xarxa d'infraestructures integrada (autopistes, ferrocarrils...) i assegurar la lliure circulació de mercaderies i persones.

▶ **La Política Energètica:** per posar en comú les actuacions respecte d'aquest sector fonamental. Cal dir que malgrat que l'energia nuclear és la font comunitària més important, la PEC promou la seva substitució per noves fonts menys contaminants.

▶ **La Política Exterior i de Seguretat Comuna:** és una peça clau a l'hora d'aconseguir que la UE es situï políticament davant la resta del món com una entitat supranacional amb força i influència internacional.

Per **portar a terme totes aquestes polítiques** comunes la UE disposa de dos tipus de fons o partides la concessió de les quals depèn directament de la Comissió Europea: els **fons estructurals** i els de **cohesió**.

Els fons europeus	
Fons estructurals	<p>Objectiu: eliminar els desequilibris entre les regions de la UE</p> <p>Modalitats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FEDER (Fons Europeu de Desenvolupament Regional) destinat a finançar el desenvolupament de les regions més endarrerides de la UE i les que es troben en fase de reconversió econòmica o pateixen dificultats estructurals. - FSE (Fons Social Europeu): peça clau de l'estratègia de creació i consolidació de l'ocupació. Finança la política social i les polítiques de formació professional i d'inserció laboral. - FEOGA (Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola) destinat al finançament de la política agrícola comuna. - IFOP (Instrument Financer d'Orientació de la Pesca) per ajudes al sector pesquer.
Fons de cohesió	<p>Objectiu: desenvolupament comunitari pel que fa al medi ambient i a les infraestructures de transport d'interès comú. S'aplica per finançar inversions als països amb zones amb un PIB per càpita inferior al 75 % de la mitjana comunitària.</p>

El pressupost comunitari per a **l'any 2013 és d'uns 140.000 milions d'euros**, xifra que representa només entre l'1 i el 2% del PIB del conjunt dels estats de la UE.

Semblen percentatges petits, però s'ha de tenir en compte que la majoria de les despeses derivades de la intervenció pública (sanitat, educació, defensa...) les continuen assumint els estats nacionals.

Aquesta és **l'estructura de despeses de la UE**: les partides destinades als fons estructurals i de cohesió suposen pràcticament el 90 % de les despeses. Els capítols de despeses són els següents:

1. El capítol 1 (Creixement sostenible) es divideix en dos components

- 1.a. **Competitivitat per al creixement i l'ocupació** que inclou la despesa en R+D, educació i formació, les xarxes europees i el mercat interior.
- 1.b. **Cohesió per al creixement i l'ocupació** per tal de potenciar la convergència dels estats membres i regions menys desenvolupats i la cooperació interregional.

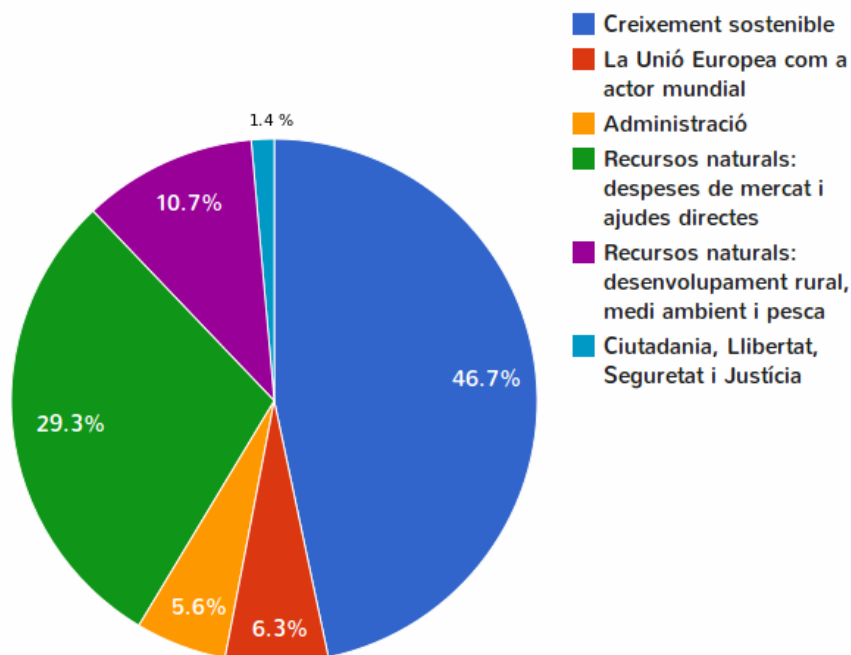
2. El capítol 2 (Preservació i gestió dels recursos naturals) inclou la Política Agrícola Comunitària (PAC), les polítiques de pesca, desenvolupament rural i mediambiental.

3. El capítol 3 (Ciutadania, llibertat, seguretat i justícia) pretén reflectir la importància creixent que adquireixen alguns camps com ara justícia i seguretat interiors, gestió de fronteres, immigració i asil, salut pública i protecció del consumidor, cultura, joventut i informació i diàleg amb la ciutadania.

4. El capítol 4 (La Unió Europea com a actor global) inclou tota l'acció exterior de la UE com ara instruments de preadhesió, el Fons Europeu de Desenvolupament (FED) i partides de reserva per a casos d'ajuda internacional d'emergència i garanties de crèdits.

5. El capítol 5 (Administració) cobreix les despeses de les institucions europees amb l'excepció de la Comissió les despeses de la qual es comptabilitzen en cada una de les àrees operacionals.

Estructura de despeses de la Unió Europea

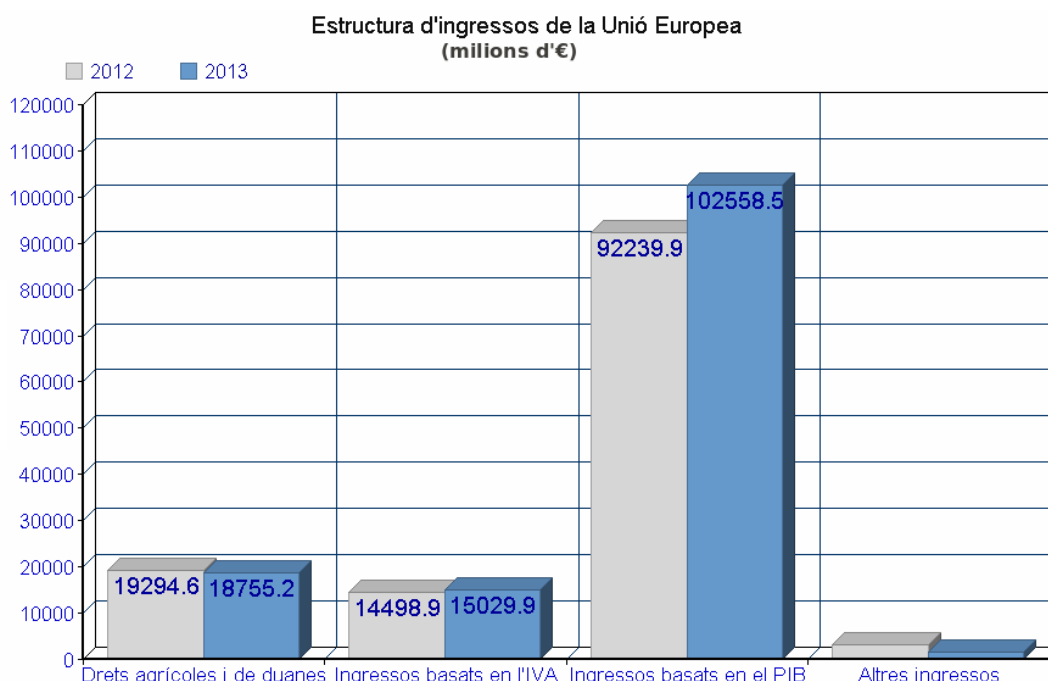
Respecte dels ingressos de la UE, aquests provenen fonamentalment de quatre fonts diferents:

▶ **Els aranzels sobre productes agrícoles importats.** L'estratègia seguida per la comunitat és la d'establir uns aranzels que fan que els preus de determinats productes agrícoles exteriors s'igualin amb els preus comunitaris.

▶ **Els drets de duanes.** La UE imposa una sèrie de drets de duana per a les mercaderies de tercers països que entren en territori comunitari.

▶ **Participació en la recaptació de l'IVA.** Tots els països membres han de tenir establert aquest impost. L'1 % de la seva recaptació és destinat als fons de la UE.

▶ **Les aportacions del països membres en funció del seu PIB** (el 1,27 % del PIB des de 1999). Es tracta de la principal font d'ingressos de la UE (més dels 2/3 del total). Els països que més contribueixen són els més forts econòmicament: Alemanya i França.

6.3.4. La Unió Monetària i l'euro

[tornar a l'índex](#)

La culminació del procés d'integració europea va ser la **creació de l'euro**. La moneda única europea va entrar en vigor **l'1 de gener de 2002** en 12 dels 15 països en aquell moment membres de la UE: **Alemanya, Àustria, Bèlgica, Espanya, Finlàndia, França, Grècia, Holanda, Irlanda, Itàlia, Luxemburg i Portugal**. Només el Regne Unit, Dinamarca i Suècia van renunciar a adoptar l'euro com a moneda nacional.

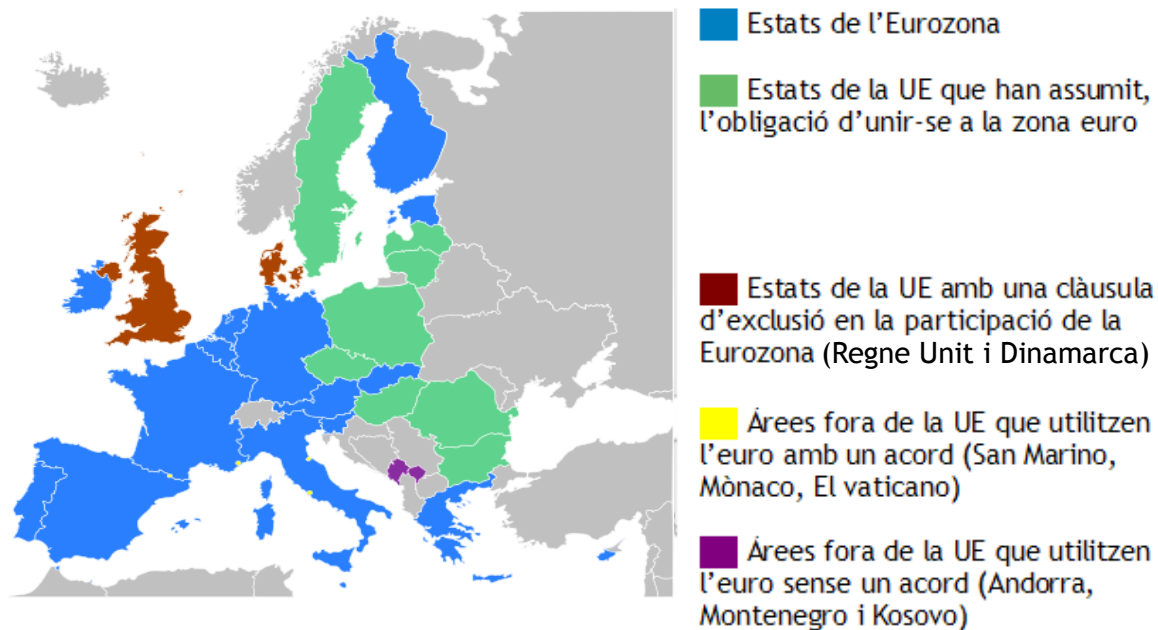
Amb posterioritat **Eslovènia, Eslovàquia, Estònia, Malta i Xipre** es van incorporar a l'Eurozona de la UE.

En l'actualitat, dels 28 països de la UE, només el **Regne Unit** té una clàusula d'exclusió de l'Eurozona. El principal argument britànic és la reticència a la cessió de sobirania que implica l'adopció d'una política monetària comuna, preferint gaudir de plena autonomia en aquest camp.

Els casos de **Suècia i Dinamarca** són diferents: alguns partits polítics són favorables a l'adopció de l'euro, però el cert és que aquesta ha estat rebutjada en referèndums celebrats en ambdós països. El debat continua vigent i no es descarta la celebració de noves consultes populars en un futur proper.

La resta de països de la UE que s'han incorporat en les ampliacions de 2004, 2007 i 2013 encara no ho han fet, tenen el compromís d'adoptar l'euro **en el futur**, encara que serà la marxa de les respectives economies nacionals la que determinarà el ritme real d'adaptació.

Finalment, hi ha **territoris de fora de la UE** que tenen signat acords per a la utilització de l'euro (**San Marino, Mònaco i El Vaticà**) o que l'utilitzen sense acord (**Andorra, Kosovo i Montenegro**)

Les conseqüències de l'adopció d'una moneda única va més enllà de la **desaparició de les monedes nacionals** i té una sèrie d'importants conseqüències econòmiques:

- ▶ desaparició de la política monetària nacional i substitució per una **política monetària única dirigida pel Banc Central Europeu**
- ▶ **desaparició dels tipus de canvi entre els diferents països**. Tots els que fan servir l'euro compren als altres països de la Unió Monetària tal com ho fan al seu
- ▶ **els tipus d'interès** (el preu dels diners) es fixat per les autoritats monetàries **per a tota la Unió**, havent desaparegut els tipus d'interès nacionals

[tornar a l'índex](#)